

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 14 mars 2012

Mål nr

B 5008-11

KLAGANDE OCH MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

KLAGANDE OCH MOTPART

RC

Ombud och offentlig försvarare: Advokat CHW

Wikefeldts Advokatbyrå AB

Box 727

331 27 Värnamo

SAKEN

Vållande till annans död m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts dom 2011-10-07 i mål B 2298-11

_____

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar endast på det sättet hovrättens domslut att Högsta domstolen bestämmer fängelsestraffets längd till tre år.

Vad hovrätten har förordnat om sekretess ska bestå.

För biträde åt RC i Högsta domstolen tillerkänns CHW ersättning av allmänna medel med 52 143 kr. Denna kostnad ska stanna på staten. Av beloppet avser 14 887 kr arbete, 19 267 kr tidspillan, 7 561 kr utlägg och 10 428 kr mervärdesskatt.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat straffskärpning.

RC har yrkat strafflindring.

DOMSKÄL

Frågorna i målet

1. I enlighet med hovrättens i den delen inte överklagade dom har RC gjort sig skyldig till olovligt brukande, grovt rattfylleri, olovlig körning, grovt brott, grov vårdslöshet i trafik, vållande till annans död, grovt brott, och narkotikabrott, ringa brott. Målet i Högsta domstolen gäller påföljdsbestämningen. De frågor som aktualiseras är dels hur gärningarnas straffvärde bör bedömas, dels om straffmätningen, som riksåklagaren har gjort gällande, bör påverkas i skärpande riktning av det förhållandet att RC tidigare har gjort sig skyldig till

brott. När det gäller den förstnämnda frågan är det avgörande hur brottsligheten som ledde till MKs död bör bedömas straffvärdemässigt.

Följande är utrett

2. RC bodde vid den aktuella tidpunkten hos sin mor i Rydaholm, som är ett mindre samhälle i Småland. RC hade med start redan på fredagen den 8 juli 2011 druckit stora mängder alkohol i form av främst starköl. Direkt när han vaknade på söndagen den 10 juli fortsatte han att dricka öl. Det var en solig sommardag. På eftermiddagen bestämde han sig för att besöka en bekant som bodde vid Östra Storgatan. Han tog då den personbil som hans mor hade lånat och gav sig iväg. Klockan var då ca 16.20. Den sträcka som han tänkte köra var uppemot en kilometer. Han körde först en kortare bit längs Bangatan varpå han svängde till vänster in på Järnvägsgatan. Vid korsningen mellan Järnvägsgatan och Västra Storgatan, där han hade väjningsplikt, svängde han sedan åt höger. Därefter ökade han farten så att han kom upp i åtminstone ca 80 kilometer i timmen. Högsta tillåtna hastighet var 50 kilometer i timmen. Västra Storgatan byter strax efter korsningen med Järnvägsgatan namn till Östra Storgatan. Det var på Östra Storgatan som olyckan inträffade.

3. MK, som var ett och ett halvt år gammal, bodde i ett hus som ligger längs med Östra Storgatan och, räknat från det håll som RC kom, på dess högra sida. Av okänd anledning hade MK tagit sig ut från huset och hon gick, när RC med hög fart närmade sig, ut mot trottoaren som finns mellan husets tomt och vägbanan. MKs gång var något ostadig och inte särskilt snabb. När RC kom fram till platsen där MK befann sig hade MK tagit något steg ut i vägbanan. Där blev hon påkörd av den av RC förda personbilen, som då fördes delvis uppe på trottoarens sträckstenskant. Direkt efter kollisionen påbörjade RC en kraftig inbromsning och han stannade efter ca 40 meter. Han steg ur bilen och kom sedan att bli sittande vid trottoaren intill olycksplatsen. MK tillfogades vid

påkörningen mycket allvarliga skador, bl.a. i huvudet, och torde ha avlidit omedelbart.

4. Av ett blodprov som togs på RC kl. 18.08, dvs. knappt två timmar efter olyckan, framgår att alkoholhalten i hans blod då uppgick till 2,50 promille. Dessutom hade RC en halt om 0,002 mikrogram tetrahydrocannabinol per gram blod. RC fick också genomgå alkotest genom utandningsprov. Av dessa prov framgår att han ungefär en och en halv timme efter det att blodprovet togs och således drygt tre timmar efter händelsen (ca kl. 19.30) hade, som genomsnitt beräknat, 0,88 milligram alkohol per liter utandningsluft. Detta motsvarar ungefär 1,76 promille alkohol i blodet. Av dessa uppgifter kan man dra slutsatsen att RC hade klart över 2,5 promille alkohol i blodet vid körningen. Av vittnesuppgifter framgår också att RC var märkbart påverkad av alkohol när han steg ur bilen.

5. Den av RC framförda bilen har undersökts efteråt. Därvid har det inte kommit fram något som tyder på att olyckan orsakades av något fel på bilen. Undersökningen har visat att vänstra delen av bilens front träffade MK samt att det på bilens underrede fanns en skada som kan sättas i samband med olyckan. Av vittnesuppgifter framgår också att MK blev överkörd av bilen, dvs. att bilen passerade över MK och att hon då träffades av bilens undersida.

Reglerna om vållande till annans död

6. För vållande till annans död föreskrivs fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, böter. Är brottet grovt är straffskalan fängelse i lägst ett och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas (1) om gärningen har innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag och (2) om gärningsmannen, när det har krävts särskild uppmärksamhet eller skicklighet,

har varit påverkad av alkohol eller något annat medel eller annars har gjort sig skyldig till en försummelse av allvarligt slag.

7. Straffbestämmelsen om vållande till annans död har ändrats flera gånger under senare år. Ändringarna har avsett straffskalan för grovt brott samt de olika omständigheter som ska beaktas särskilt vid bedömandet av om brottet är grovt.

8. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 1994 höjdes maximistraffet för grovt brott från fängelse fyra år till fängelse sex år. Dessutom infördes ett särskilt kriterium för grovt brott. Lagstiftningen hade som övergripande syfte att de straffrättsliga ingripandena på grund av trafiknykterhetsbrott skulle skärpas. Som en del i detta föreskrevs att om vållande till annans död hade ägt rum vid förande av motorfordon skulle, vid bedömandet av om brottet var grovt, särskilt beaktas om gärningsmannen hade varit påverkad av alkohol eller något annat medel. Som motivering till höjningen av maximistraffet uttalades (se prop. 1993/94:44 s. 70) att det genom denna markerades att det förekommer fall av vållande till annans död som måste bedömas som så allvarliga att de i straffvärdehänseende ligger nära den uppsåtliga formen av dödande. Det framhölls särskilt (a. prop. s. 49) att det finns situationer där skillnaden mellan ett uppsåtligt dödande och ett grovt oaktsamt dödande framstår som mycket liten. Uppenbarligen var det för fall av detta slag som den utvidgade övre delen av straffskalan var avsedd.

9. När det gällde den skärpta synen på alkoholanvändning i samband med motorfordonstrafik framhöll regeringen i propositionen (a. prop. s. 47 f.) att det torde råda enighet om att den som inför en uppgift som kräver reaktionsförmåga, omdöme, säkerhet och precision förtär alkohol eller andra berusningsmedel är särskilt klandervärd och att en straffbar handling som orsakas av den berusade personens tillstånd har ett särskilt högt straffvärde. Denna

uppfattning framstår, enligt regeringen, som än mer befogad om uppgiften är av den arten att andra människors liv eller hälsa är beroende av att den utförs på ett korrekt och säkert sätt. Ett av de områden där sådana synpunkter gör sig särskilt starkt gällande är inom den motoriserade vägtrafiken. Regeringen uttalade att respekt för trafikreglerna samt en förmåga att visa hänsyn, omdöme och ansvar är förutsättningar för ett trafiksäkert beteende och att, om inte föraren uppfyller sådana krav, ett framförande av motorfordon kan vara förenat med stora risker och få svåra följder för medtrafikanterna.

10. Den 1 juli 2001 fick beskrivningen av de omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om brottet är grovt sin nuvarande lydelse. Ett syfte med lagändringen var att bestämmelsen i denna del skulle få en mera allmängiltig utformning och alltså inte ta sikte enbart på brott som begås av berusade motorfordonsförare. Någon ändrad syn på vållande till annans död som begås av berusade bilförare var det således inte fråga om. Med medvetet risktagande av allvarligt slag, som infördes som ett av kriterierna för grovt brott, avsågs bl.a. fall då en bilförare, även om han är nykter, gör sig skyldig till ett så utpräglat risktagande att han eller hon kan anses ha varit i det närmaste helt likgiltig för konsekvenserna av sitt handlande utan att eventuellt uppsåt (numera i princip likgiltighetsuppsåt) varit för handen (se prop. 2000/01:85 s. 46 f.). Det poängterades att ”medvetet risktagande av allvarligt slag” bör förstås så, att både risken för skada och skadans allvarlighet bör inverka på bedömningen av om brottet är grovt.

11. Den senaste ändringen av bestämmelsen om vållande till annans död, som trädde i kraft den 1 juli 2010, innebar att minimistraffet för grovt brott höjdes från fängelse sex månader till fängelse ett år. Lagstiftningsärendet hade sin grund i en skärpt syn på allvarliga våldsbrott, exempelvis brott mot liv, grövre misshandelsbrott, grövre frihets- och fridsbrott samt rånbrott men även andra brott med inslag av allvarligt våld eller hot om våld, men innefattade alltså

bl.a. också en straffskaleskärpning avseende grovt vållande till annans död (se prop. 2009/10:147). Som motivering till denna straffskaleskärpning anfördes (se a. prop. s. 24) att straffbestämmelserna om vållandebrott i grunden syftar till att skydda samma intressen som de uppsåtliga våldsbrotten, nämligen annans liv och hälsa. Det framhölls också bl.a. att risktagandet i trafiken vid framförande av fortskaffningsmedel i onyktert tillstånd eller på ett vårdslöst sätt är något som i princip alla människor exponeras för varje dag. Mot denna bakgrund måste, enligt regeringen, de grova vållandebrotten – i likhet med våldsbrotten – anses innebära ett större hot mot enskilda och ses som betydligt allvarligare än tidigare. Straffen för dessa brott bör därför (se a. prop. s. 25) något närma sig straffnivån för dråp och anpassas till de förhöjda straffnivåerna för de allvarliga våldsbrotten. Med ”straffnivån” torde regeringen ha avsett det abstrakta straffvärdet.

Tidigare praxis

12. Enligt tidigare praxis, dvs. enligt den rättstillämpning som ägde rum före den 1 juli 2010, bestämdes straffet för grovt vållande till annans död som hade begåtts av berusade bilförare ofta, även om undantag finns, till fängelse omkring ett år sex månader. Ett exempel på en straffmätning av detta slag är rättsfallet NJA 2005 s. 674. Det målet avsåg en person som hade gjort sig skyldig till grovt vållande till annans död och grovt rattfylleri. Genom gärningen hade två personer, varav ett litet barn i barnvagn, dödats. Gärningsmannen hade intagit avsevärda mängder alkohol före färden – alkoholhalten i hans blod efter körningen uppgick till 2,17 promille – och kört en lång sträcka på en länsväg på vilken man inte kunnat förvänta sig att trafikintensiteten var låg. Körningen där olyckan skedde var mycket farlig, vilket gärningsmannen kände till. Han hade alltså anledning att vara särskilt uppmärksam. Han borde också ha hållit en lägre hastighet än han gjorde. Högsta domstolen kom emellertid fram till att det inte kunde sägas att bilföraren hade varit i det närmaste helt

likgiltig inför de effekter som kunde följa av hans färd. Därmed skulle inte den övre delen av straffskalan för grovt vållande till annans död tillämpas. Brottet bedömdes i stället ha ett straffvärde som motsvarade just fängelse ett år sex månader.

Bedömningen av detta fall

13. Liksom i 2005 års mål har det i RCs fall rört sig om en förare som hade en mycket hög alkoholhalt i blodet och som måste ha varit höggradigt berusad. Redan detta – att köra bil i starkt berusat tillstånd – innefattar en avsevärd oaktsamhet. Detta gäller alldeles särskilt om färden äger rum i tätbebyggda områden. Av vad som har framkommit genom vittnesmålet av PA körde RC dessutom redan från början, särskilt när han svängde in på Västra Storgatan, alldeles för fort och utan att iaktta normal försiktighet. Att RC, trots att sikten på Östra Storgatan var god och inte stördes av några parkerade bilar eller något annat, inte observerade MK förrän i samband med att han körde på henne innebär att han har brustit i uppmärksamhet framåt på ett allvarligt sätt. Denna brist på uppmärksamhet har uppenbarligen haft sin grund i RCs berusning. Han framförde dessutom bilen med alldeles för hög hastighet, delvis vid sidan av vägbanan och helt utan iakttagande av den försiktighet som är nödvändig när man kör bil på gator i tätbebyggda områden där man måste räkna med att människor kan stå i begrepp att korsa gatan eller att andra hinder plötsligt kan uppstå.

14. Det sagda innebär att RC har satt sig ur stånd att manövrera bilen på ett säkert sätt efter vad situationen har krävt. Det har varit fråga om en helt okontrollerad framfart i ett tätbebyggt område. Även om det inte kan sägas att RC har varit likgiltig inför MKs död har hans medvetna risktagande därmed varit så allvarligt, att hans vållande till MKs död utan tvekan är grovt. Förhållandena får bedömas som klart mera försvårande än de var i 2005 års fall. Redan

enligt tidigare lagstiftning och rättspraxis bör alltså straffvärdet bedömas som högre än motsvarande fängelse ett år sex månader.

15. Vid straffvärdebedömningen ska också beaktas vad som i de redovisade lagstiftningsärendena har uttalats om med vilket allvar man bör se på dödsvållande som orsakas av berusade bilförare och om den skärpta synen på de allvarliga våldsbrotten och på brotten vållande till annans död och vållande till kroppsskada eller sjukdom. Ett sådant beaktande leder till att straffvärdet måste bedömas vara så högt att det närmar sig den övre delen av straffskalan.

16. Vid bedömningen av straffvärdet ska också beaktas att RC ska dömas även för grovt rattfylleri, grov vårdslöshet i trafik, grov olovlig körning samt för ett par andra brott. För alla de aktuella brotten ska RC dömas i s.k. brottskonkurrens. Detta innebär att han ska dömas för vart och ett av brotten, även om det kan sägas att de har flera gemensamma moment. Det förhåller sig ju så att RCs allvarliga berusning är en faktor som påverkar bedömningen av straffvärdet av både den grova vårdslösheten i trafik och det grova vållandet till annans död samtidigt som den är en grundläggande förutsättning för att han ska kunna dömas för grovt rattfylleri (se här Lagrådets uttalande i prop. 1993/94:44 s. 68). Dessutom utgör RCs allvarliga vårdslöshet en del av straffvärdebedömningen av både det grova vållandet till annans död och den grova vårdslösheten i trafik. Att straffvärdepåverkande omständigheter på detta sätt är gemensamma för brott, för vilka det ska dömas i brottskonkurrens, innebär att de inte kan ges fullt genomslag vid bestämmandet av straffvärdet av vart och ett av brotten när den samlade brottslighetens straffvärde ska bedömas.

17. Straffvärdet av det olovliga brukandet, den grova olovliga körningen och det ringa narkotikabrottet är så förhållandevis lågt att det endast obetydligt påverkar bedömningen av den samlade brottslighetens straffvärde.

18. Även med beaktande av de omständigheter som har framhållits i punkt 16 måste RCs samlade brottslighet, mot bakgrund av den skärpta syn på de allvarliga vållandebrotten som lagstiftningen ger uttryck för, bedömas som så allvarlig att straffvärdet motsvarar fängelse tre år. Med hänsyn till det höga straffvärdet kan ingen annan påföljd än fängelse väljas.

RCs tidigare brottslighet

19. RC har tidigare lagförts ett flertal gånger. Många av lagföringarna utgörs av domar avseende inte alltför allvarlig brottslighet och av strafförelägganden från 1990-talet. Dessa ligger så långt tillbaka i tiden att de inte påverkar straffmätningen av den nu aktuella brottsligheten. Däremot har RC godkänt ett strafföreläggande om 40 dagsböter avseende rattfylleri av normalgraden år 2006. Han har dessutom år 2008 dömts för bl.a. grov olovlig körning, ringa narkotikabrott vid fyra tillfällen samt rattfylleri av normalgraden. Påföljden bestämdes då till villkorlig dom och dagsböter. Sedan har han både år 2008 och år 2009 meddelats åtalsunderlåtelse avseende ringa narkotikabrott. Till detta kommer att han år 2010 dömdes för grov olovlig körning vid två tillfällen, grovt rattfylleri vid två tillfällen och ringa narkotikabrott vid två tillfällen till fängelse tre månader och år 2011 för brott mot knivlagen till penningböter. Från det år 2010 ådömda fängelsestraffet frigavs RC villkorligt den 20 oktober 2010 med en återstående strafftid om en månad. Den nu aktuella brottsligheten begicks under prøvotiden efter villkorlig frigivning från det straffet.

Reglerna om återfallsskärpning

20. Enligt 29 kap. 4 § brottsbalken ska rätten vid straffmätningen, utöver brottets straffvärde, i skärpande riktning ta hänsyn till om den tilltalade tidigare har gjort sig skyldig till brott, om inte förhållandet beaktas genom påföljdsval-

et eller i tillräcklig utsträckning genom förverkande av villkorligt medgiven frihet. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas vilken omfattning den tidigare brottsligheten haft, vilken tid som har förflutit mellan brotten samt om den nya brottsligheten är likartad den tidigare eller brottsligheten i båda fallen är särskilt allvarlig. Bestämmelsen infördes i samband med påföljdsbestämmningsreformen den 1 januari 1989 (se prop. 1987/88:120). Sin nuvarande lydelse fick den genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2010 (se prop. 2009/10:147).

21. Tidigare brottslighet har betydelse för påföljdsbestämningen på flera olika sätt. Som framgår av lydelsen av 29 kap. 4 § brottsbalken ska en tilltalads tidigare brottslighet beaktas i första hand vid påföljdsvalet. Att en tilltalad tidigare har lagförts för brott kan då leda till att en strängare påföljd än som annars hade varit nödvändig får väljas. Detta framgår av 30 kap. 4 §. I andra hand kan tidigare brottslighet som har lett till ett fängelsestraff beaktas vid påföljdsbestämningen genom att det straff som återstod att avtjäna vid frigivningen förklaras förverkat helt eller delvis. Först om inte den tidigare brottsligheten kan beaktas på nu angivna sätt kan det bli aktuellt att med hänvisning till 29 kap. 4 § skärpa straffet, dvs. att döma ut ett högre bötesstraff eller ett längre fängelsestraff (eller längre sluten ungdomsvård, se 30 kap. 5 § och 32 kap. 5 §).

22. När bestämmelsen i 29 kap. 4 § brottsbalken infördes angav departementschefen tre olika typsituationer i vilka återfallsskärpning av ett fängelsestraff bör ske (se prop. 1987/88:120 s. 57 f.). Den första gällde fall då ett tidigare straff inte hade föranlett någon villkorlig frigivning, dvs. vid bötesbrottslighet, vid övergång från böter till fängelse och när ett fängelsestraff hade varit så kort att någon villkorlig frigivning inte hade skett. Den andra situationen avsåg fall då villkorlig frigivning från ett tidigare straff hade skett men förverkande inte kunde ske exempelvis på den grunden att åtal inte hade hunnit väckas inom den i 34 kap. 4 § angivna tiden. Den tredje situationen slutligen

gällde sådana fall då ett förverkande visserligen kan ske, men inte i sådan utsträckning att intresset av ett skärpt straff tillgodoses.

23. Justitieministern framhöll att det i allmänhet saknas anledning att vid sidan av ett beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet också skärpa straffet med hänsyn till att det är fråga om återfall. Enligt hennes mening finns det dock vissa situationer där detta bör kunna komma i fråga. Förutom fall i vilka förverkande av mer eller mindre tillfälliga omständigheter kan omfatta endast en relativt kort tid tänkte hon främst på sådana situationer då någon har gjort sig skyldig till upprepade återfall i allvarlig brottslighet, exempelvis grov misshandel och grov stöld. Det var enligt hennes mening naturligt om domstolarna i sådana situationer genom sin straffmätning markerar det allvar med vilket samhället ser på den likgiltighet inför grundläggande värden som gärningsmannen har demonstrerat. Enligt justitieministern gällde detta också vid återfall i synnerligen allvarlig brottslighet.

24. Vid 2010 års lagändring infogades i texten till 29 kap. 4 § brottsbalken ett påpekande om att tidigare brottslighet ska beaktas ”i skärpande riktning”. Samtidigt togs det bort att beaktandet skulle ske ”i skälig utsträckning”. Ytterligare en ändring som gjordes var att det tydligt slogs fast att en straffskärpning inte fick ske om det var så att den tidigare brottsligheten hade beaktats genom påföljdsvalet eller i tillräcklig utsträckning genom förverkande av villkorligt medgiven frihet. Tidigare fanns det inte något sådant absolut förbud mot straffskärpning i fall då den tidigare brottsligheten hade påverkat påföljdsvalet.

25. Bakgrunden till de ändringar som genomfördes år 2010 var att Straffnivåutredningen i sitt betänkande Straff i proportion till brottets allvar (SOU 2008:85) hade lagt fram ett förslag som innebar att tidigare brottslighet skulle få ett större genomslag vid straffmätningen. Den utredningen föreslog att

hänsyn till tidigare brottslighet skulle tas vid straffmätningen oavsett om återfallet beaktades genom förverkande av villkorligt medgiven frihet. Med hänsyn till att den vid tidpunkten för 2010 års lagändringar arbetande Påföljdsutredningen förväntades lägga fram ett förslag på området, och dessutom ett förslag om införande av villkorligt fängelse, ansåg regeringen emellertid att det inte borde göras några sådana förändringar av återfallsregleringen som Straffnivåutredningen hade föreslagit. En sådan förändring skulle nämligen leda till en helt ny praxisbildning som kunde komma att gälla bara under några år om Påföljdsutredningens kommande förslag genomförs. Däremot ansåg regeringen (se prop. 2009/10:147 s. 33) att det är angeläget att den gällande regleringen om återfallets betydelse ges ett genomslag, och ett tydligt sådant, i domstolarnas praxis. Enligt regeringens uppfattning var det, när propositionen beslutades, inte så. I stället tycktes straffskärpningsregeln i 29 kap. 4 § brottsbalken tillämpas i förhållandevis ringa utsträckning och på ett ojämnt sätt. Det fanns därmed, enligt regeringen, ett behov av att det tydligare kommer till uttryck att återfall ska beaktas i straffskärpande riktning. Därför borde bestämmelsen i 29 kap. 4 § förtydligas i syfte att öka användningen av straffskärpningsmöjligheten och öka enhetligheten i praxis.

26. Det sagda får förstås så att det som uttalades i samband med 1989 års reform i huvudsak fortfarande gäller. Att så är fallet vinner stöd även av det förhållandet att de särskilda omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om återfallsskärpning ska ske, och som anges i andra meningen av 29 kap. 4 § brottsbalken, står kvar oförändrade.

Bedömningen av RCs tidigare brottslighet

27. Vid bedömningen av detta fall kan då konstateras att RCs tidigare brottslighet visserligen långt ifrån är obetydlig men ändå inte kan ses som omfattande. Vissa av de tidigare lagföringarna ligger i och för sig relativt nära i ti-

den. Viss brottslikhet är det också fråga om på det sättet att RC några gånger har dömts för trafiknykterhetsbrott och för narkotikabrott. Denna brottslighet har dock, om man undantar domen den 12 maj 2010, inte varit av något allvarligt slag. Och brotten enligt den sistnämnda domen kan inte bedömas som särskilt allvarliga (se 29 kap. 4 § andra meningen, sista punkten brottsbalken) samtidigt som de har lett till ett fängelsestraff av sådan längd att förverkande av villkorligt medgiven frihet kan – och bör – ske. Genom detta förverkande har RCs tidigare brottslighet beaktats i tillräcklig utsträckning. Någon straffskärpning med stöd av 29 kap. 4 § ska därför inte ske.

Sammanfattning

28. Detta innebär att straffet för RC ska bestämmas till tre års fängelse. Samtidigt ska, som domstolarna har kommit fram till, den honom villkorligt medgivna friheten förklaras helt förverkad.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Severin Blomstrand, Ann-Christine Lindeblad, Gudmund Toijer, Ingemar Persson och Martin Borgeke (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Jonas Alberg